

ІННОВАЦІЙНЕ МИСЛЕННЯ У ВИРІШЕННІ ЗАВДАНЬ ПРАКТИЧНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Малиновська Н.Л.,
*канд. іст. наук, доцент кафедри
соціальної роботи, управління і педагогіки
Чорноморського національного університету імені Петра Могили,
м. Миколаїв, Україна*

Наші дії є продовженням нашого мислення, тому важливість мисленевого процесу не викликає сумніву, особливо у професійній діяльності. Соціальна робота як професійна діяльність має свою мету, завдання, інструментарій, теоретичне, нормативно-законодавче забезпечення, різноплановий досвід практичної роботи. Але протиріччя між існуючим інструментарієм соціальної роботи та її результатами вимагає пошуку нового, більш ефективного розв'язання проблем складних життєвих обставин, більшої дієвості щодо надання соціальних послуг, а саме: профілактики складних життєвих обставин, подолання складних життєвих обставин та мінімізації негативних наслідків складних життєвих обставин [3].

Останнім часом соціальну роботу пов'язують з соціальним проектуванням, проектною практикою і це є виправданим, оскільки результати такої діяльності є більш вагомими. Проектування базується на проектному мисленні і спрямовано не на процес, а на результат, що особливо важливо для отримувача соціальних послуг, а не на функціонуванні соціальних служб та різних установ-надавачів цих послуг. Головна якість проектного мислення – це інноваційність, завдяки чому і відбуваються кардинальні зміни, а не лише переформатування вже відомого.

Виходячи з того, що людські потреби є рушійною силою змін та різноманітних досягнень, а характер діяльності й результати цієї діяльності визначаються рівнем розвитку суспільства, ми час від часу шукаємо чогось нестандартного, нетипового, нешаблонного і приходимо до інновацій.

Чіткого, закріпленого поняття «інноваційне мислення» поки не існує, але майже всі однаково його розуміють і ототожнюють з таким, що кардинально змінює наше уявлення, дає несподіваний чи неочікуваний, але проривний результат. Природу інноваційного мислення вивчають фахівці з економіки, менеджменту, дизайну, соціальної роботи тощо, і це дає можливість впроваджувати теоретичні напрацювання у практику, у підготовку майбутніх фахівців.

В літературі інноваційний тип мислення називають креативним, нестандартним, нетиповим, неординарним, нешаблонним тощо. Отже, якщо логіка спрямовує хід думок, як правило, шаблоном шляхом, доведеним, перевіреном у часі та практиці, то нешаблонне рішення спирається на інтуїцію. Інтуїція (чуттєва чи інтелектуальна) – складне і багатогранне явище, вивчається філософами та психологами, а використовується майже всюди. Тут зазначимо лише той аспект, який використовується у вирішенні завдань практичної соціальної роботи.

Сучасна психологія розглядає інтуїцію «як необхідний, внутрішньо зумовлений природою творчості момент виходу за межі усталених стереотипів, зокрема логічних програм пошуку розв'язання задач» [2], тобто безпосереднє інтуїтивне знання, як правило, опосередковано досвідом практичної та духовної діяльності людини. Інтуїтивні компоненти проявляються у всіх професіях та різних життєвих ситуаціях через дефіцит часу, браку інформації та умов невизначеності. І саме це спонукає і дає можливість побачити проблему в цілому, подолати обмеженість вже відомих, традиційних шляхів її розв'язання. Погоджуємось з Katya Andresen, що «справжня інновація живиться контрастами, а не однорідністю. Тоді народжується магія проривних людських осяянь, котрі, знаходячи потужне підкріплення у вигляді технології, привносять зміни до нашого життя» [1].

Підготовка майбутніх соціальних працівників для вирішення завдань практичної соціальної роботи ґрунтується на комплексі дисциплін, серед яких варто окремо виділити «Інновації в соціальній роботі». Викладання навчальної дисципліни дає можливість на лекційних заняттях у концентрованому вигляді розкрити сутність інновацій та особливості інноваційних моделей надання соціальних послуг, навести приклади та спрогнозувати інноваційні результати соціальної роботи в умовах трансформацій, а під час асистентської та наукової практики застосувати ці знання та відпрацювати практичні навички та уміння.

Зазначимо декілька програмних результатів навчання за дисципліною «Інновації в соціальній роботі»: ідентифікувати, формулювати і вирішувати завдання у соціальній роботі, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід (ПНР 3); формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми (ПНР 4); теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їхнього вирішення, передбачати наслідки (ПНР 5); демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей (ПНР 22) тощо.

Отже, розвиток інноваційного мислення є складним, але захоплюючим процесом, і головне, має практичне значення у вирішенні завдань соціальної роботи.

Список використаних джерел:

1. Andresen, K. Шість типів мислення, які потрібні для створення інноваційних проривів. – Режим доступу: <http://www.management.com.ua/notes/6-types-thinking-drive-digital-innovation.html>. - Загол. з екрану.
2. Інтуїція // Вікіпедія. – Режим доступу: uk.m.wikipedia.org. - Загол. з екрану.
3. Про соціальні послуги: Закон України від 17 січня 2019 р. № 2671-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2019. - № 18. - ст.73